

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An Cœlum sit Corpus Completum simplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

x. Respondeo, si per actum intelligatur forma, non debere quidem dici actum; si tamen per actum intelligatur actus substantialis completus, sive simplex substantia, sic posse dici actum, prout Deus & Angeli actus dicuntur.

xi. Obijcies 3°. tale corpus esset perfectius animâ rationali, quæ est incompleta, & dicit ordinem ad materiam, ergo, &c.

xii. Respondeo distinguendo assumptum, esset perfectius secundum quid, sive quatenus ens completum, concedo assumptum; absolute, nego assumptum; quia esset imperfectius in genere entis, cum sit corpus, illa verò spiritus; alioqui revera sequeretur lapidem esse animali rationali in esse entis perfectiorem, quod nullus dixerit.

xiii. Obijcies 4°. non potest dari corpus sine principis Physicis & partibus essentialibus corporis; ergo nequit dari corpus completum simplex, sive non compositum ex materia & forma principis Physicis.

xiv. Respondeo distinguendo assumptum, non potest dari corpus compositum, de quo Aristoteles in Physica, sine principis Physicis & partibus essentialibus corporis compositi, concedo assumptum; corpus ut sic, vel, prout est alterum membrum dividens corpus in compositum & simplex, nego assumptum.

xv. Obijcies 5°. non potest dari substantia creata incapax formæ accidentalis; ergo nec substantia corporea incapax formæ substantialis.

xvi. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in Angelos; non potest dari substantia creata incapax formæ accidentalis, ergo nec substantia spiritalis incapax formæ substantialis.

xvii. Respondeo 2° id non requiri, sed sufficere, quod possit dari substantia æquivalens subjecto & accidenti, prout dari posse patet in sententia identificante quantitatem materiæ, & potentias animæ; ex quo sic arguuntur, potest dari substantia æquivalens accidenti & subjecto, ergo & alia æquivalens materiæ & formæ corporeæ.

xviii. Obijcies 6°. quantitas est proprietas materiæ: vel ergo tale corpus simplex haberet quantitatem? & sic haberet materiam; quia ubi proprietas, ibi essentia; vel non haberet? & sic non esset corpus, quia non datur corpus non quantum.

xix. Confirmatur 1° ex P. Hurtado loco citato supra: quantitas est accidens per se ordinatum ad formam substantialem; ergo connaturaliter non potest reperiri, nisi ubi potest reperiri forma substantialis, & consequenter materia prima.

xx. Confirmatur 2°, quia sicut Cælum non est capax caloris, quia non est capax formæ ignis, ad quam calor per se ordinatur; ita illud corpus simplex non est capax quantitatis, quia non est capax materiæ, ad quam quantitas per se ordinatur; repugnat autem, ut dixi, corpus non quantum, ergo, &c.

xxi. Respondeo negando assumptum, quia quantitas dividitur in quantitatem corporis completi simplicis, & corporis incompleti, prout rationalitas dividitur in rationalitatem spiritus completi simplicis & spiritus incompleti. Vnde Tract. 1° Disput. 1^a. de materia Dub. 7. aliam materiæ proprietatem assignavimus.

Ad primam Confirmationem

xxii. Respondeo negando antecedens, & Ratio jam data est.

Ad secundam Confirmationem

xxiii. Respondeo esse disparitatem, quod Cælum per se non sit identice realiter calor, prout corpus simplex per se identice est realiter quantitas: deinde falsum supponitur, videlicet quantitatem esse materiæ proprietatem, prout calor ignis, cujus oppositum jam ex dictis, tum in Logica, tum loco paulò ante citato, patet: denique multa sunt capacia caloris, quæ non sunt capacia formæ ignis, ut patet in aqua: unde, etiam quoad Cælum, falsum assumitur.

xxiv. Instabis, ex immaterialitate sequitur rationalitas, & aliunde corpus simplex esset ens completum, ergo esset perfectius animâ rationali.

xxv. Respondeo negando assumptum, & contrarium patet in gratia, fide, spe, & charitate; imò nequidem ex immaterialitate substantiali negativa, qualis tantum esset corporis istius simplicis completi, sequeretur rationalitas, magis quàm ex negatione materiæ; licet sequeretur ex immaterialitate positiva substantiali, sive spiritualitate substantiali; ut consideranti patebit.

xxvi. Obijcies ultimò; esse est propter operari; sed illud corpus nullum posset habere operari, ergo, &c. Probatur minor; non transiens, quia illud est ad producendum sibi simile, quod non posset, quia per creationem producit; neque immanens, quia non esset vivens, nec aliud suppetit, ergo, &c.

xxvii. Respondeo negando minorem, ad ejus probationem primam Respondeo, quod posset habere operari transiens; quia operari transiens non necessariò est ad operandum sibi simile in substantia, sed proportionatum agenti ut quo, ut in aqua calida patet, quæ calcescere dicitur, non ut aquam sibi similem producat, sed ut aquam, sicut est, calidam faciat: deinde axioma hoc, *agens transeunter agit, ut assimilet sibi passum*, hoc modo distingui debet, agens transeunter agit, ut assimilet sibi formaliter aut virtualiter tali passum, verum est; sibi formaliter tali tantum, falsum est; quia quod sol ad generationem formarum auri, gemmarum, &c. concurret, inficiabitur nullus; quis tamen asseret tunc solem agere ad assimilandum sibi formaliter tali passum? posset insuper habere operari immanens quoad suas proprietates, licet non foret vivens, ut patet in aqua, igne, & ceteris corporibus inanimatis; an autem illud posset esse vivens? quidquid P. Hurtadus, non videtur posse negari; quia licet fortè non posset ab intrinseco vegetare, omnino tamen progressivum & sensitivum esse posset, ad quæ vegetatio omnino est impertinens: imò etiam vegetare posset, non quidem per transmutationem substantialem alimenti introsumpti in propriam substantiam; quia illa deberet esse annihilatio; sed per unionem corporis simplicis alimenti per introsumptionem alterati ad propriam substantiam.

D V B I V M I I.

An Cælum sit Corpus Completum simplex.

R E S O L U T I O

xxviii. **D**ico, sive attentâ autoritate, sive attentâ ratione, dubium & incertum est, an Cælum sit corpus completum simplex.

plex, an corpus ex materia & forma compositum, est contra Scotum in 2^m diff. 14. art. 2. & Scotistas, ac plurimos alios.

xxix. Probatur prima pars, quod fortè sit corpus completum simplex ab autoritate; quia in primis Cælum empyreum significari hic per Cælum, in principio creavit Deus Cælum & terram, per vulgata est apud Theologos interpretatio (inquit sanctus Hieron. libro 1° in Genesim) jam enim annis ab hinc nongentis, à plerisque Theologis recepta & probata est, imò per Cælum ibi significari reliquos Cælos, est Sancti Hieronymi Epistola 39. ad Cyprianum, Sancti Basilii homilia secunda in Exam. quos sequuntur PP. Suarez Metaph. Disputat. 13. sect. 11. num. 26. & Comptonus hic, idque mihi cò verisimilius, quod Psalm. 101. id quod in Genesi loco citato dicitur in singulari, in plurali numero dicatur, *in initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt Cæli.* Vnde præcitatus P. Suarez num. 27. dixerat, *ex divinis scripturis colligi non posse, Cælos esse factos ex materia elementorum.* ita etiam Durandus, Gabriel, Aureolus, Bassolus, &c.

xxx. Subsumo: atqui ex illis, ut minus sequitur Cælos non esse ex materia elementorum, nec aliunde est fundamentum dicendi, quod sint compositi ex materia & forma, magis, quam corpus simplex, ergo, &c.

xxxi. Probatur prima pars, quod fortè non sit corpus completum simplex ab autoritate; quia (præterquam quod multi PP. à Saliano tomo 1° die 2^a & 4^a. citentur, qui docent Cælos ex aqua factos) Genes. 1°. 26. & 30^a. aër nomine Cæli exprimitur. 20 Regum 22°. Cælum significatur esse regio nubium. Paralip. 2° cap. 7°. & Iob 1°. Cælum significatur esse ignitum; atqui aër, nubes, ignis, &c. quædam sunt composita ex materia, & forma; ergo, &c.

Dices Cælos tantum esse ignitos, aëreos, &c. virtualiter aut secundum eorum qualitates.

Respondeo primò non esse conforme menti Ecclesiæ, cò quod scriptura accipi debeat in proprio sensu, quamdiu ex eo, quod sic accipiat, absurdum nullum sequitur. Adde hanc sententiam esse hodie valde communem; eamque sequuntur, post multos antiquos, Capreolus, Soncinus, Conimb. Murcia, Hurtadus, Tannerus, Arriaga, Oviedus, &c.

xxxii. Confirmatur, quia circa hanc difficultatem vel ipsa mens Aristotelis est obscura; 8°. quidem Metaph. textu 14. ait, *neque omnium est materia, sed quorumcumque generatio, & transmutatio invicem sunt.* Tenet autem Cælos esse intransmutabiles & incorruptibiles; ac proinde eorum non esse materiam 1°. de Cælo, ubi docet Cælum esse quoddam singulare & materia constare, ergo, &c.

xxxiii. Probatur secunda pars, quod fortè sit corpus simplex, à ratione, quia nulla ratio efficax adferri potest pro utraque parte, ergo, &c. Probatur antecedens solutione rationum, quæ pro utraque parte adferuntur, quæ facilis est, si pro una parte supponatur esse possibile corpus completum simplex, & cælos esse incorruptibiles; sic enim nullum erit indicium materiæ in Cælis; & pro altera dicatur cælos, excepto empyreo, esse corruptibiles, nec esse rationem, cur scripturæ loca pro secunda parte, quod non, ab autoritate supra citata improprio sensu intelligantur: hinc enim

patet in eis esse debere tale fundamentum vicissitudinis, quale est in sublunariis, ergo, &c.

D V B I V M I I I.

An materia Cælestis sit specie distincta à sublunari.

R E S O L U T I O I.

xxxiv. Dico 1°. si Cæli sint Corpus simplex completum; quod dubio præcedenti tamquam probabile resolutum est, clarum est materiam cælestem specie distingui à sublunari.

R E S O L U T I O I I.

xxxv. Dico 2°. si Cæli sint corpus compositum ex materia & forma, quod ibidem etiam probabiliter resolutum est, an materia Cæli empyrei sit specie distincta à materia sublunari, est dubium & incertum; cæli verò syderei & aërei sunt ejusdem speciei.

xxxvi. Probatur prima pars, quia nullà Physicâ aut Mathematicâ experientiâ, aut ratione, cælum empyreum attingitur, nec de illo scriptura distinctè loquitur, ergo, &c.

xxxvii. Confirmatur, licet cælum empyreum esset incorruptibile, ut docet S. Clemens, vel (ut alii) S. Petrus, apud ipsum lib. 2° recognitionum; non ideo illis materia esset à nostrate specie distincta, ut parte 1^a. Disput. 2^a. dubio ultimo vidimus, ergo, &c.

xxxviii. Probatur secunda pars, quia Cæli syderei & aërei constant ex materia elementari, igne scilicet & aëre, ergo, &c. antecedens pro prima parte est Augustini, Basilii, Ambrosii, Theodoret, Anselmi, Chrysostomi, Iustini, Bedæ, & aliorum: secunda pars verò manifesta est ex scriptura, quæ continuo clamat, *volucres cæli, volatilia cæli*, &c. ubi per Cælum, aëreum intelligitur: scripturas autem habes dubio præcedenti citatas: unde meritò P. Poncius hic Disputat. 1^a. quæst. 2^a. ait, quod cælum sit aliquod ex elementis, aut mixtum illis constans, erat communis apud alios Philosophos ante Aristotelem, cui sententiæ favent multi ex SS. Patribus, quos in eo sensu citat, & sequitur Camerarius p. 2^a. q. 4^a. quare Cælum infinitum constat ex aëre; medium, ubi astra & planetae, igne: supremum est empyreum, de cujus substantia dubium est.

xxxix. Obijcies 1°. Cæli moventur circulariter, non elementa, 2° terra est gravis, unde non movetur sursum; ignis est levis; unde non movetur deorsum; Cæli, utpote in motu continuo circulari, modò sursum, modò deorsum, unde elementa deberent esse extra locum naturalem. 3° si cælorum aliquod esset terra, aut aër, aut aqua, deberet comburi nimio solis ardore. 4° si Cælorum aliquod esset ignis, cur Univerſum non combureret? cur hyeme frigus sentiretur, &c.

xl. Respondeo ad primum Cælos moveri circulariter à virtute motiva intrinseca, prout viventia, licet communissimè gravia, ab ea moventur. Respondeo ad secundum in terra, igne, &c. sublunariis deesse qualitatem illam motivam primò à Deo in materia cælorum productam, eodem modo, quo in materia terræ primò forma terræ à Deo